

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

<p>ΧΡΟΝΟΣ Α' ΦΥΛΛΟ 1ο ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1942</p>	<p>ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ</p>	<p>ΓΡΑΦΕΙΑ: ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ 186 ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 14Α ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ</p>
---	---	---

ΕΚΚΙΝΟΥΝΤΑΣ

... Κινήσαμε, άργοναύτες μίαν αύγή,
για την Κολχίδα τάφταστου, του ώραιου.
Μεστή ή καρδιά μ' έλπίδα, και του νέου
λάτρης στην πολυπόθητη φυγή!...

Νέοι έμεϊς, έλπιδοφόροι και μα-
χητές της ιδέας, ποθήσαμε τ' ώραιο
σ' όλες του τις έκδηλώσεις.

Ή άσυγκράτητη θέλησή μας, πού
λαχταρά νά ξεχυθη σαν όρμητικό
πνεύμα σε όριζοντες πλατύτερους,
για νά γνωρίση τ' ώραιο, τό μεγάλο
και τάληθινό, μας έδωσε τό σύνθημα.
Με την άγνή καρδιά μας γιομάτη
ένθουσιασμό. με χαμογέλιο θριαμβι-
κό στα χείλια, μαζί με μίαν άσβεστη
φλόγα στ' άδειλιαστο μάτι μας, κι-
νήσαμε μπροστά βέβαιοι για την ό-
λοκληρωτική πραγμάτωση της Μεγά-
λης ιδέας.

Κινήσαμε με τη βεβαιότητα και
την άπόφαση «ν' άνεβαινουμε όλοέ-
να και νά μή τό σκεφτώμαστε» κα-
θώς γνωματεύει ό Νίτσε, και ποθών-
τας όλοένα και τό καλλίτερο νά ξε-
περάσουμε τόν έαυτό μας με τη βα-

θύτερη συνείδηση της άποστολής και
της Τέχνης μας.

Δέ θα μας λυγίση ό Γολγοθάς
της αντίδρασης και των πικριών, πού
κάθε έργο όμοιο με τό δικό μας μοι-
ραία σέρνει ξωπίσω του.

Κι' ούτε ή άπογοήτεψη θα μας
άποθαρρύνη, άμα σκληρά μας χτυπή-
ση και ματώση τά φτερά μας.

Ή σταθερή και ρωμαλέα προ-
σπάθειά μας, μαζί με τη θερμή της
άγάπης των άναγνωστών και την ά-
μέριστη ύποστήριξή τους, θα κάνη
τό Περιοδικό μας πολύ σύντομα τόν
άχώριστο σύντροφο κι' έμψυχωτή
τους σε κάθε ευγενικό κ' ώραιό.

Ύποσχόμαστε όλ' αυτά, συνει-
δητά κι' αυθόρμητα γιατί ξέρουμε
πόσο μεγάλη είναι ή ώθηση κι' ή
λαχτάρα πού λαμπαδιάζει της νιό-
της ή φωτιά.

Η ΣΥΝΤΑΞΗ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΗ ~ ΠΟΙΗΣΗ

Ἡ συντροφιά τῶν νέων, πού ζήτησε νά ἐκφράσῃ τίς ψυχοπνευματικές ἀνησυχίες τῆς σιὰ «Γράμματα», ἀπ' τῆ σκοπιὰ τούτης τῆς στήλης ἔχει μονάχα ἓνα σκοπό : τὴν ἀντικειμενικὴ ἀναζήτηση τῆς ὁμορφιάς στὴν Τέχνη. Ξέρει, πῶς τὸ ὑποκειμενικὸ γούστο εἶναι προβληματικῆς ἀξίας κριτήριον τῶν αἰσθητικῶν ἀξιών. Καὶ ξέρει ἀκόμα, πῶς τὰ ἔργα μιᾶς ἐποχῆς πρέπει νά κρίνωνται μὲ τὰ αἰσθητικὰ μέτρα τῆς ἐποχῆς τους, γιατί ἡ Τέχνη μιᾶς ἐποχῆς ἐκφράζει μονάχα τὴν αἰσθητικὴ συνείδηση τῆς ἐποχῆς τῆς.

Γιὰ ν' ἀποχτήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν αἰσθητικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς, γιὰ νά δώσῃ δηλαδὴ στὴ ζωὴ του τέτοια μορφή, ὥστε τούτῃ ν' ἀνταποκρίνεται στὸ περιεχόμενον ἐκείνης, πρέπει νά ὑποτάξῃ τὸ Πραγματικόν. Τοῦτο θὰ γίνῃ, ὅταν ἡ πραγματικότης ὑποταχθεῖ στὴ νομοτέλεια τῆς Τέχνης, ὅταν τὰ στοιχεῖα τοῦ πραγματικοῦ ἀποτελέσουν ἓνα σταθερὰ πειθαρχημένον σύνολον, τέτοιο πού νά ἐκφράζῃ πετυχημένα καὶ ἰατρικὰ κάποιο βαθύτατον νόημα, συναισθηματικὸ ἢ πνευματικὸ περιεχόμενον.

Ἡ Τέχνη μὲ τὸ συναίσθημα καὶ τὴ φαντασία δημιουργεῖ ἓνα αἰσθητικὸ «ὁμοίωμα τοῦ πραγματικοῦ» ἔναντι κόσμου ἀρμονικὸ καὶ αὐτόνομο. Ὅταν ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ μεταφερθεῖ στὴν περιοχὴ τῆς Τέχνης, νοιώθει αἰσθητικὴ ἠδονὴ, ἀποχτᾷ τὴν ψευδαισθητικὴν λευτεριά, αἰσθάνεται, πῶς δὲν εἶναι ἄμεσα ἐξαρτημένη ἀπ' τὴν ἀναγκαιότητα τῆς πραγματικότητος. Σκοπὸς τῆς Τέχνης εἶναι ἡ πραγμάτωσις τοῦ Ὁραίου, πού στὴ διαπίστωσὴ του ἡ ψυχὴ συγκινιέται αἰσθητικᾶ.

Ἡ σύγχρονη Τέχνη, στὴ μεταβατικὴ τούτῃ ἐποχῇ—ὅπου οἱ ἀξίες τῆς ζωῆς ἔχουν ἀνατραπῆ, γιὰ νά ξανασυγκροτηθοῦν μελλοντικὰ σὲ νέα μορφή—βρίσκει τὴν αἰσθητικὴν κατάστασιν. Οἱ μεταβατικὲς καταστάσεις κλείνουν μέσα τους στοιχεῖα ἐκφυλισμοῦ.

Γι' αὐτὸ κι' ἡ σύγχρονη Τέχνη, πού ἐκδηλώθηκε σὲ διάφορες λιγὸς ζωῆς Σχολές, ἴσαμε τώρα, ἀποτελεῖ τὸ φαινόμενο τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν αἰσθητικῶν ἀξιών τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ κἀνάς δὲν θὰ μπορέσει νά τὴν στανεμάτῃ στὸ κατρακύλισμα τοῦτο—ἴσαμε τότε, πού θὰ φανερωθεῖ κάποια ἀπὸ κείνες τίς Καλλιτεχνικὲς προσωπικότητες, πού συνταράζουν τὴν αἰσθητικὴν ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος—γιατί εἶναι μοιραῖο, ὑπαγορευμένο ἀπὸ τοὺς ἀτράνταχτους ἐσωτερικοὺς νόμους τῆς ζωῆς τῆς.

Μὰ καὶ μέσα στὶς ἀλλοπρόσαλλες κι' ἑτερόκλητες, ἐκδηλώσεις τῆς, ἡ Τέχνη τούτῃ, φανέρωσε σὰν φυσικὸ ἀντιστάθμισμα τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς, τὴν «Καθαρὴν» ποίησιν, ἐκείνη ὅμως, πού «δὲν ἔχει ἀπαλλαχθεῖ ὀλότελα ἀπ' τὸ λογικὸν στοιχεῖον».

Ἡ «Καθαρὴ» ποίησις εἶναι τὸ ἀπύσταγμα τῆς ρευστῆς ποιητικῆς οὐσίας. Ἐχει ἀπομακρύνει ἀπ' τὴν περιοχὴ τῆς τῆς φτηνῆς φιλοσοφίας, τὸν βερμπολισμὸν, τὸν ρητορισμὸν, τὸν ἐγκυφαλισμὸν—στοιχεῖα ὅλων διόλου ἀντιποιητικὰ, πού φέρνουν τὴν ἀντιμουσικότητα καὶ καταστρέφουν τὴν αἰσθητικὴν ἠδονὴν, σ' ὅτι λεπτὸ κι' αἰθέριο κλείνει μέσα τῆς.

Ἡ καθαρὴ ποίησις, ἡ ποίησις τῆς μουσικῆς μελαγχολίας στὸ βαθύτερον

αίσθητικό της νόημα, έχει απαλλάξει τη μουσικότητά της από κάθε συννηθισμένη μελωδία. Ἡ μουσική της δὲν εἶναι ἡ ἡχητικὴ ἐντύπωση, ποὺ δημιουργιέται μονάχα ἀπ' τὴν συναρμολόγηση ἤχων καὶ φθόγγων. Τότε κι' ἕνα βερμπαλιστικὸ κατασκευάσμα, ποὺ θὰ ἱκανοποιήσῃ μοναχὰ τὸ ἀκουστικὸ μας αἶσθημα θάχε αἰσθητικὴν ἀξία.

Ἡ μουσικὴ στὴν καθαρὴ ποίηση γενιέται ἀπ' τὴν κατάλληλὴ ἐκλογή καὶ τὸν ἀρμονικὸ συνδιασμό «τέτοιων λέξεων», ποὺ ἢ «ἐννοία» τους ν' ἀποδίδῃ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Καλλιτέχνη καὶ ν' ἀναπαλάσῃ συνειρμικὰ παρόμοιου ποιοῦ δικές μας καταστάσεις. Εἶναι τὸ ξεχύλισμα τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου, ἢ ἔκφρασις τῆς πιὸ ἐνδόμυχης διάθεσης τοῦ καλλιτέχνη, ποὺ ξεχύνεται μεσ' ἀπ' αὐτὴ τὴν «βαθύτατη ἐννοία» τῶν λέξεων, ποὺ χρησιμοποιοῦνται.

Ἡ καθαρὴ ποίηση χάρισε στὴν ἀνθρώπινη ψυχῇ, ἕναν καινούργιον τρόπο αἰσθητικῆς ἐνατένισης τῆς ζωῆς, σ' ὅτι πιὸ βαθύ, πιὸ μαγευτικὸ, πιὸ μουσικὸ κλείνει.

Στὴν Ἑλλάδα οἱ νέοι ποιητῆς, λευτερώθηκαν ἢ προσπαθοῦν μὲ τὸ μέστωμα τοῦ ἐσωτερικοῦ τους κόσμου, νὰ λευτερωθοῦν ἀπ' τοὺς περιορισμούς τῆς συντηρητικῆς ποίησης, τῆς ρίμας, τοῦ ἰσοσύλλαβου στοὺς στίχους καὶ τῶν ἄλλων ἐξωτερικῶν μοναχὰ στολιδίων τοῦ στίχου.

Δυὸ τρεῖς προσπάθησαν—τί ὑπερβολικὴ προσπάθεια—ν' ἀταλλάξουν τὴν ποίησην κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ λογικὸ στοιχεῖο. Τὸ κατόρθωσαν ὁμορφα ἴσαμε κάποιον σημεῖο. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ὁμοῦς δημιούργησαν ὑπερβολές, γιατί ἔσπρωξαν τὴν ποίηση νὰ ἐξελιχθῇ,—σὰν στοιχεῖο πολιτισμοῦ,—ἀφύσικα, κι' ἐπιτάχυναν μὲ βία τὸ ρυθμὸ τῆς αἰσθητικῆς προόδου.

Τὰ περισσότερα ποιήματα τῶν νέων ποιητῶν—πρὸ παντός τῶν συρραλιστῶν—δὲν μᾶς συγκινοῦν βαθειὰ πλατειά. Νὰ ἕνα ποίημα τοῦ Σεφέρη.

Τὰ κάρβουνα μεσ' τὴν ομίχλη
ἦτανε ρόδα ριζωμένα στὴν καρδιά σου
κι' ἡ στάχτη σκέπαζε τὸ πρόσωπό σου
κάθε πρωτῆ.

Μαδώντας ἴσκιους ἀπὸ κυπαρίσσια
ἔφυγες τ' ἄλλο καλοκαίρι.

Εἶναι τόσο μεταφερόμενο ἔξω ἀπ' τὰ ὄρια τῆς λογικῆς, ποὺ δὲν γίνεται νὰ κατανοηθῇ ἡ «ὠραιότητα» τοῦ ἄν ὑπάρχει—καὶ νὰ συγκινήσῃ. Ὁ κ. Λευτέρης Ἀλεξίου ἔχει τὴ γνώμη, πὼς πολλὰ ποιήματα τῶν συρραλιστῶν, προκαλοῦν ἀσυγκράτητο χιούμορ. Ἐνα ὅμως εἶναι γνωστό: πὼς ἡ ποίηση τούτη εἶναι ἀποκλειστικὰ ὑποκειμενικὴ τόσο πολὺ ἀσκητικὴ ποὺ παύει πιά ν' ἀποτελῇ κοινωνικὸ φαινόμενο. Κι' ἀναρωτιέται κανεὶς: Μήπως ἀκόμα δὲν βρήκαμε τὸ κλειδί τῆς μουσικότητάς της, μήπως ἀκόμα δὲν ἔχει ἀρκετὰ διαμορφωθεῖ τὸ «συναίσθητήριον» μας, ὥστε νὰ νοιώθουμε πέρα γιὰ πέρα τὴ μαγεία τῆς καινούργιας τούτης ὁμορφιάς;

Μὰ ἡ πρωτοπορεία τῆς Ἑλλάδας ποὺ ξεκίνησε ἀπ' τὸ 1930 καὶ δῶ, πραγματοποίησε ἀναμφισβήτητα καὶ μερικὰ ὑπέροχα αἰσθητικὰ ἄλματα, δημιούργησε στίχους μὲ τέτοιον πλοῦτο αἰσθητικῆς ἀπόλαυσης, ποὺ δύσκολα βρίσκονται στὴν προηγούμενη ποιητικὴ ἑλληνικὴ παραγωγή.

Ἡ καινούργια ποίηση—ἢ ὄχι «ἀπόλυτα» καθαρὴ—ἐντίσε τὴ φύση καὶ τὴ ζωὴ μὲ τὸ πιὸ λεπτεπίλεπτο, τὸ πιὸ φένο αἰσθητικὸ φόρεμα. Ἐκλείσε τ' ἀπειθάρχητα στοιχεῖα τοῦ πραγματικοῦ μέσα σιὸ χῶρο μιᾶς Τέχνης, γιομάτης μαγείας, μουσικῆν ὑποβλητικότητα κι' ἐπιμελημένη ἔκφρασις.

Ἡ καινούργια τέχνη θὰ χάρισει σὲ κάθε αἰσθητικὰ εὐαίσθητον ἄνθρωπο τὸν μουσικὸν τρόπο γιὰ ν' ἀποχτήσῃ τὴν καθαρὰ αἰσθητικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν πραγμάτων.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Η "ΑΓΡΙΟΠΑΠΙΑ", ΤΟΥ ΪΨΕΝ

Τὸ «Θέατρο τέχνης» με διευθυντή τὸν κ. Κούν ανέβασε προχτὲς τὸ πρῶτο τοῦ ἔργου, τὴν «'Αγριόπαπια» τοῦ Ϊψεν.

Τὸ «Θέατρο τέχνης» με τὴν παράστασιν αὐτὴν πραγματοποίησε πέρα γιὰ πέρα τὴν πρώτη τοῦ ἐπιτυχία, μιὰν ἐπιτυχία ποῦ δημιουργεῖ θαυμάσιες μελλοντικὲς προοπτικὲς.

Ἡ «'Αγριόπαπια» δὲν ἦταν ἀπλή ψυχαγωγία. Ἦταν ἀπὸ κείνες τὲς ψυχικὲς ξεκούρασες, ποῦ «δὲ μοιάζουν με καμμιά ἄλλη» γιὰ τὴν κλείνουν μέσα τοὺς στοιχεῖα πλούσιας αἰσθητικῆς συγκίνησης.

Ὁ κ. Κούν, με τὰ γιομάτα λάμψη μάτια τοῦ, με τὰ μελανιασμένα τοῦ χεῖλια, με τὴν κατάμαυρη πελερίνα τοῦ, ἔμοιαζε σὰν ὑλοποίηση μιᾶς ἀπὸ κείνες τὲς μυστικὲς δυνάμεις τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ποῦ κατεβαίνουν ἀπὸ τ' ἀγνωστο, γιὰ νὰ συνταράξουν με τὴν ἀμείλιχτη ἀξίνα τῆς Ἀλήθειας, συθέμελα τὴν ψευδαισθητικὴ εὐτυχία τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.

Ὁ κ. Διαμαντόπουλος, με τὸ παίξιμό τοῦ πέτυχε κείνο ποῦ ζήτησε νὰ πετύχη κι' ὁ Ϊψεν: ὀλοκλήρωσε ἓνα ζωντανὸ ἄνθρωπο, ποῦ δὲν ἔχει ἀποχτήσει τὴν ζωντανὴ ἀντίληψη τῆς πραγματικότητος, ἓναν ἄνθρωπο ποῦ ζῆ μιὰ ψεύτικη ζωὴ ξεοδεύοντας ἀνώφελα τὴ δυναμικότητά τοῦ σ' ὀνειροπολήματα.

Ἡ Δίς Λαμπροπούλου, ὡς Ἐντβικ, ἦταν γιομάτη δροσιά. Ἡ ἀφέλεια ποῦ γεννᾷ τὴν πιὸ ἀγνή τραγικότητα. Ὁ κ. Ροδάς τὴ χαρακτήρισε ἐπιγραμματικὰ: «Τὸ λουλοῦδι τῆς παράστασης».

Ὁ στενὸς χώρος τοῦ θεάτρου Ἀλίκης δὲν ἐπέτρεψε τὴν πλήρη ἀναπαράστασιν τῆς Σοφίτας, ὅπου βρίσκεται ἡ Ἀγριόπαπια. Ἡ Σοφίτα εἶναι ὁ χώρος, ποῦ περιέχει ὅλες τὲς σημαντικὲς μικροαπολαύσεις τῶν Ἑκ-

ναλ. Εἶναι ἡ μικρογραφία τῆς περασμένης εὐτυχίας τοῦ Γέρω—Παπποῦ. Εἶναι ὁ χώρος τῆς ψευδαίσθησης.

Ἄν γινόταν νὰ φανοῦν μερικὲς λεπτομέρειες τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς, φωτισμένες ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, τὴ νύχτα ποῦ ἀποκαλύπτεται ἡ Ἀγριόπαπια στὸν Γκρέγκερς, ἡ παράστασις θὰ ὀλοκλήρωνε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἔργου, με τὴ βοήθεια τῆς ὀπτικῆς ἀπόλαυσης, θὰ κέρδιζε ἀκόμα πιότερο ἀπ' ὅτι κέρδισε, σ' ἐπιτυχία.

Σ. Κ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

14 Νοεμβρίου 1942

Τὸ φύλλο τοῦτο τυπώθηκε τὴν 1η τοῦ Νοέμβρη μετὸν τίτλο «Γράμματα» Σοβαροὶ λόγοι, μᾶς ἀνάγκασαν ν' ἀλλάξουμε τὸν τίτλο, ἀναβάλλοντας τὴν κυκλοφορία γιὰ τὲς 15—Ζητοῦμε συνώμη γιὰ τὴν ἐλαττωματικὴ ἐμφάνησιν τοῦ Περιοδικοῦ καὶ ὑποσχόμεσθε πῶς τὰ ἐρχόμενα φύλλα θὰ δικαιώσουν τὲς ἐλπίδες καὶ τὲς προσμονὲς τόσο τὲς δικὲς μας ὅσο καὶ τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Τοὺς τελευταίους παρακαλοῦμε νὰ μὴ διστάσουν νὰ μᾶς γράψουν τὴ γνώμη τοὺς σχετικὰ με τὲς ἐλλείψεις, καὶ τὲς ὑποδείξεις τοὺς γιὰ τὴν ἀριώτερη κατάρτησιν τοῦ Περιοδικοῦ.

Ἀκόμα, θέλομε κι' ἐλπίζομε πῶς, δείχνοντας ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν πνευματικὴν μας προσπάθειαν, αὐθόρμητα θὰ δεχτοῦν ὄχι μόνο με γνώμες κι' ὑποδείξεις ἀλλὰ καὶ με συνεργασία τοὺς νὰ μᾶς βοηθήσουν στὸ τόσο δύσκολο μὰ κι' ὠραῖο ἔργο ποῦ ἀναλάβαμε.

Ἐπιστολὲς καὶ Συνεργασία στέλνονται στὸν κ. Μηνᾶ Ματσάκη, ὁδὸς Ἐπιδαύρου 17, Πειραιᾶ.

Ο ΜΠΟΜΠΗΣ ΜΟΥ

Δέν μπόρεσε φαίνεται νά γίνη τί ποτ' ἄλλο ὁ φύλακας ἄγγελός μου καί γίνηκε ... σκύλος.

Γελάτε ;... χμ! πολὺ ἄσκημα κάνετε γιατί μοῦ τὸ ἀπόδειξε χτὲς ὀλοφάνερα καί θά μοῦ τὸ ἀποδείχνη πάντα ἐφ' ὅσον φυσικά θά ὑπάρχουνε στὴν πλανήτη μας καί ἄγγελοι τοῦ κακοῦ.

Μερικοὶ νυχτερινοὶ ἐπισκέπτες «ὑπόπτου φύσεως» κι' ἀπρόσκλητοι, κατὰ τὰ ἄλλα ὅμως καλοὶ ἄνθρωποι, ἀφοῦ ἀποφάσισαν νά μοῦ κάνουν τὴν ἐπίσκεψή τους μόνο καί μόνο γιὰ νά μὲ ξελαφρώσουν ἀπὸ μερικά περιττὰ πράγματα, κι' ἐπειδὴ οἱ κύριοι αὐτοὶ δὲν ἦσαν μονάχα καλοὶ στὴν ψυχὴ μὰ κι' εὐγενικοὶ, δὲν θέλησαν ἢ ἐπίσκεψή τους νά μ' ἐνοχλήσῃ καθόλου γι' αὐτὸ συμφώνησαν νά μποῦν μέσα νύχτα, κι' ἐνῶ ἐγὼ θά κοιμῶμαι.

Ἡ πόρτᾶ βέβαια ἦταν κλειστὴ, ἀνοιχτὸ ὅμως τὸ παράθυρο ποῦ στὴ γλῶσσα τους νομιζῶ λέγεται «κυρία εἴσοδος».

Μέσα στὸ σπίτι μου βασιλεῦε ἀπόλυτη ἡσυχία ἀνίκανη νά φέρῃ τὴν παραμικρότερη ἀντίσταση στοὺς νυχτερινοὺς ἐπισκέπτες.

Ναί, ἀλλὰ μέσα στὴν αὐλὴ μου ἀλήτεψε ὁ Μπόμπης, σκυλί ὄχι ἐξαιρετικῆς ράτσας, μὲ δυὸ ὅμως μάτια γεμάτα καλωσύνη, καί μὲ μιὰ ψυχὴ

ἀγαθὴ ποῦχε τὴ δύναμη νά ὑποφέρῃ ἀγόγγυστα τὰ βάσανα τῶν πιτσιρικῶν τῆς γειτωνίας. Κεῖνη τὴν στιγμή ἐχαριεντίζετο ὁ ἀθεόφοβος μὲ τὴ Λουλοῦ, πλάθοντας ἴσως χίλια ὄνειρα κάτω ἀπὸ τὸ ὠχρὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Ξαφνικὰ ἀκούστηκε φοβερὴ ἡ φωνὴ του γεμάτη ὀργὴ καί μίσος. Ἐκεῖνη τὴν στιγμή οἱ ἐπισκέπτες μου μόλις κατάφεραν ν' ἀνεβοῦν στὸ παράθυρο. Ἡ ἀπροσδόκητη ὁμῶς ὑποδοχὴ τοὺς ἀνέτρεψε φαίνεται τὰ σχέδια τῆς εἰσβολῆς.

— Νὰ !

— Τι ;

— Σκύλος !

Καί μπρὸς στὸ ὄραμα τῆς κινητοποίησης τῶν ἐνοίκων, μετατρέπονται σὲ ταχυκίνητες φάλαγγες.

Τὰ τιμαλφῆ ἐσώθησαν.

Ἡρῶς ὁ Μπόμπης καί τοῦ ἀξίζει ὁ τίτλος, θά πῆτε. Δέν μοιάζει ὅμως μὲ τὸν ἄνθρωπο ἥρωα καί δὲν πέρνει τὸ ὄφος ποῦ ταιριάζει στὴν περὶστασι... Ὅχι!

Φεύγει μόνο δειλὰ—δειλὰ, κουνώντας καλοκάγαθα τὴν οὐρά του καί κάθεται στὴν ἴδια γωνιά ποῦ συνειθίζει, ἐκτελώντας ἔτσι ὡς τὴν αὐγὴ εὐσυνειδήτα τὸ καθήκον του.

— Ποιὸς ;

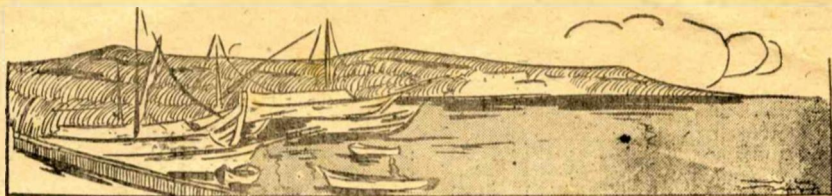
— Ὁ Μπόμπης !...

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ

ΒΙΟΛΕΤΤΕΣ

Γεννιέστε μὲ τὴ ροδαυγὴ
μυριόχρωμη ποῦ ἀπλώνεται
στὸ ἀνάσασμα τῆς Ἀνοιξης,
καί μοιάζει ἡ φύση γύρω σας
ὥραια ν' ἀποχρυσώνεται,
καθὼς στὸ χῶμα εὐλαβικά
μὲ χάρι χαμηλώνετε
σὲ τελετὴ κατάνυξης.

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΣΦΟΥΓΓΑΡΔΩΝ

Ἐδέρφια, ἔχτες ποῦ ἐπλέαμε στῆς Μάλτας τὰ παράλια
 μέσα στὰ φύκια τοῦ βυθοῦ καί μέσα στὰ κοράλια,
 ὅταν ὁ Γιώργης ψάρευε στὰ βάθη τὸ σφουγγάρι
 στὴ μέση δυὸ τὸν ἔκοψε ἓνα αἰμοβόρο ψάρι,
 κι' ἐκεῖ βαθεῖα τὸν χάσαμε στῆς Μάλτας τὰ παράλια.

Μὲ δάκρυα κι' αἷμα βράχηκε τὸ χτεσινὸ σφουγγάρι
 κι' οὔτε ψωμί γευτήκαμε, μὰ οἱ σύντροφοι σκυμμένοι
 τὰ μαῦρα βάθη ἐκύτταζαν, κι' ἄλλοι βουβοί, κλαμμένοι
 ἐδιάλεγαν κι' ἐτοίμαζαν νὰ βάλουν μεσ' σι' ἀμπάρι
 τὸ χτεσινὸ, ποῦ βράχηκε μ' αἷμα ἀδερφοῦ σφουγγάρι.

Μέσα σὲ μαῦρα ρέμματα μᾶς γυροδέρνει ἡ μπλάβα
 θάλασσα, ποῦ τὴ νειότη μας κρατᾷ δετὴ καὶ σκλάβα,
 μόχθος βαρὺς καὶ κίντυνος εἶν' ἡ ζωὴ μας ὅλη
 σφουγγάρι δίνουμε, ψωμί νὰ πάρουμε ἀπ' τὴν πόλη,
 κι' ἡ θάλασσα τὴ νειότη μας κρατᾷ δετὴ καὶ σκλάβα.

Κλάφτε πικρὰ τ' ἀδέρφι μας κι' ἄς μὴν τὸ μάθη ἡ μάννα,
 μ' ἀφήσετε τὴν νὰ καρτερῆ στὴ φτωχικὴν αὐλὴ μας,
 πὼς μὲ τὰ σφουγγαράδικα στῆς Σύμης τ' ἀκρογιαλία
 θάρθη καὶ πάλι ὁ γυιόκας τῆς ποῦ πῆρε μαῦρο ψάρι
 κάτω στὰ βάθη τοῦ βυθοῦ μὲ τὰ πυκνὰ κοράλια.

Ἐδέρφια, μ' αἷμα βγάζουμε στὴ Μάλτα τὸ σφουγγάρι.

ΒΑΣΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΦΥΓΗ

Ἐκλείσαν τὴν πόρτα προσεχτικὰ νὰ μὴν ἀκουσθεῖ - καὶ στάθηκαν, στὰ σκαλοπάτια δυὸ λεφτά. Καθόλου δὲ μίλαγαν· μὰ τὰ μάτια τους ἐκφράζαν τὴ συναίσθηση τῆς ἀπαγορευμένης φυγῆς.

Ἐνας δρόμος ἔστριβε πίσω ἀπὸ τὶς σκονισμένες πιπεριές κι' ἔβγαζε στὰ χαμηλά.

—Νά, ἐκεῖ! ἔδειξε ὁ Σπύρος, καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ τράβηξαν τρέχοντας γιὰ τὴ θάλασσα.

* *

Ὁ Σπύρος Περάνης, γυῖος κάποιου πλούσιου ἔμπορα στὴ Λέσβο, γνωρίζοταν μὲ τὸ Γιώργο Φτέρη δυὸ χρόνια τώρα. Συναντήθηκαν στὴν Τρίτη τάξη τοῦ Δημοτικοῦ. Ἦταν ἀπὸ κείνες τὶς συμπτωματικὲς συνάντησεις, πού μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ ἀποκτοῦν τὸ νόημα τῆς φιλίας. Στὸ ἴδιο θρανίον κάθονταν. Σὰ σκολοῦσαν τὸν ἴδιο δρόμο πέρναν γιὰ ν' ἀνεβοῦν στὰ σπίτια τους. Στὴν ἴδια καμαροῦλα διάβαζαν τ' ἀπογέματα.

Αὐτὲς οἱ δυὸ παιδικὲς ψυχές, ἐνωμένες μοιραῖα πὲς, ἀπὸ τὶς μυστικὲς δυνάμεις τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, περνοῦσαν μονότονα τὸν καιρὸ τους κλεισμένες στὸ μεγάλο σπίτι τοῦ Περάνη.

—Δέ χρειάζονται παρέες, φώναζε ἡ μητέρα, μήτε νὰ γυρνᾶτε στοὺς δρόμους· ὀλόκληρο σπίτι ἔχετε, ὀλόκληρο κῆπο.

Σὰν περνοῦσε τὸ καλοκαίρι, ὁ χῶρος ὅπου κινιῶταν ἡ ζωὴ τους στένευε πολὺ, κι' ὁ χρόνος εὐρύνονταν, γινόταν μιὰ κούφια σφαῖρα, τόσο μεγάλη πού δὲν εἶχε πιά κέντρο. Καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ αἰσθάνονταν πὼς ἤρθε τὸ φθινόπωρο, θάρθη κι' ὁ χειμῶνας, τὰ δέντρα θ' ἀπογυμνωθοῦν ἀπ' τὰ ὄνειρά τους, τὰ χελιδόνια θὰ τραβήξουν γιὰ τὸ Νοτιά, κι' αὐτὰ θὰ μείνουν στὸ ἴδιο σπίτι, στὰ ἴδια πρά

ματα, μέσα σ' ἓνα κῆπο πού ἐρημώθηκε.

Τὶς βραδυὲς τοῦ χειμῶνα κάθονταν ὦρες μοναχὰ καὶ διάβαζαν βιβλία μὲ ἱστορίες, καὶ ταξίδευαν μὲ τὴ σκέψη στὶς ἀγνωστες χῶρες τῆς γῆς.

Μάταια ζητοῦσαν στὴ νοητικὴ αὐτὴ μετακίνηση τοῦ ἑαυτοῦ των τὴ ψευδαισθητικὴ λευτεριά, τὸ πιὸ πολῦτιμο συναίσθημα γιὰ τὸ παιδί.

Τὰ πρωῖνά τῆς Ἀνοιξῆς ἦταν γιομάτα φῶς. Θαρρεῖς κι' εἶχαν τινάξει στὸν ἀέρα τὴ χρυσόσκονη τοῦ χνουδιῦ τους χιλιάδες πεταλοῦδες μεθυσμένες ἀπ' τὸν ἀνθοχυμὸ.

Τὴν ἐποχὴ τούτη, ἐπανάσταση γίνονταν μέσα τους. Συγκινήσεις ἀκαθόριστες ἀνάβρυσαν ἀπ' τὰ βάθη τους καὶ ξεχύνονταν σὲ φωνές, δυνάμεις καινούργιες, πού ξεδεῦονταν σὲ κίνηση.

Σκαρφάλωναν ἴσαμε τὰ πιὸ λιγνὰ κλαδιὰ τῆς μουριάς, τρέχαῖν στὰ μονοπάτια τῶν παρτεριῶν, κηνυγοῦσαν πεταλοῦδες μὲς' στὸν ἥλιο.

Μὰ σὰν ἔπεφτε ἡ νύχτα, ξεχνιόνταν πολλὲς στιγμὲς σι' ἀνοιχτὸ παραθύρι ἀκουμπισμένοι, ὁ Γιώργος Φτέρης πλάϊ—πλάϊ στὸν Περάνη καὶ βλέπαν τὰ φῶτα τῶν караβιῶν νὰ σέρνονται πάνω στὸ νυχτερινὸ πέλαγο, βλέπαν τὰ πλοῖα νὰ φεύγουν γιὰ μιὰν ἀγνωστὴ ζωὴ, νὰ χάνονται στὴ σύγκριση τῆς ἀπόστασης. Καὶ κατὰ τὴν Ἀνατολή, πάνω ἀπ' τὶς κορφές τῶν βουνῶν πού ἔκλειναν πέρ' ἀπὸ τὴ θάλασσα τὸν ὀρίζοντα σὰν κατακίτρινο μπαλόνι φουσκωμένο ἀπ' τοὺς χρυσοὺς στεναγμοὺς τῶν ὄνειρων τους, αἰωροῦνταν μὲς' στὰ χάη ἓνα τεράστιο φεγγάρι.

Μιὰ μέρα ὁ Σπύρος ρώτησε ἀναπάντεχα τὴ μητέρα του.

—Ποιὰ νᾶναι ἄραγε, μητεροῦλα, ἐκεῖνα τὰ βουνὰ στὸ βάθος, πολὺ μακριὰ;

Καί τότες ἡ μητέρα τοῦ κάθησε καί τοὺς εἶπε, πῶς ἀπὸ κεῖ ἀρχίζε ἡ Ἀνατολή, μιὰ χώρα μὲ ἀνθρώπους σιωπηλοὺς καί δάση πυκνά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ μιὰ χώρα γιομάτη πλοῦτο.

Καί τὰ δύο παιδιά ποῦ ἄκουγαν τὶς ἱστορίες αὐτὲς ἀναρωτιῶνταν, πῶς ἄραγες νᾶναι σὲ κείνες τὶς χώρες τὰ δέντρα καί τὰ πουλιά, πῶς νᾶναι οἱ ἄνθρωποι πέρα ἀπὸ κείνα τὰ ὄρια τοῦ κόσμου.

* *

Καθῆσαν ὀλόγυμνοι νὰ ξεδρῶσουν, δύο μέτρα ὄξω ἀπὸ τὸ νερό. Τὰ κοχύλια καίγαν. Ἔσκαψαν γοῦβες μὲ τὰ πόδια νὰ βροῦν ὕγρον ἄμμο, δροσιά.

Μπρὸς στὰ μάτια τους, σ' ἓνα ἀτέρμοιο ἀποκάρωμα ἐκτείνονταν τὸ Αἴγαιο. Πάνω ἀπὸ τὸ πέλαγος, οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου εἶχανε διαλυθεῖ μὲς' στὴ ζεστὴ ἀτμόσφαιρα. Καί χωρὶς ἄλλο, πίσω ἀπὸ κείνο τὸ κάτασπρο συγνεφάκι ποῦ ἀκίνητοῦσε ξεχασμένο μὲς' στὴν ἀπέραντη γαλανάδα τοῦρανοῦ, θὰ κρύβονταν ὁ καλὸς Θεὸς καί θὰ χαμογελοῦσε, γιὰτὶ μιὰ γλυκεῖα καλωσύνη εἶχε ἀπλωθεῖ στὴν ἔκφραση τῶν ἡμερῶν τοπεῖων καί τῶν πραγμάτων.

Ἔνα σημάδι λευκὸ ἔπλεε πάνω στὸ μαβὶ χρώμα.

Ἔνας γλᾶρος. Ὁ Γιώργος τὸν ἔδειξε.

—Κοίτα, ἓνας γλᾶρος!

Ξαφνικά, ἓνα τίναγμα εἶδαν, ἓνα φτερούγισμα λευτεριάς, καί τὸ πουλὶ πετάχτηκε κατὰ πάνω στὸν οὐρανὸ. Οἱ βρεγμένες φτεροῦγες ἀστραφταν στὸν ἥλιο. Τὸ παρακολούθηγαν κι' οἱ δύο μαζί, τέσσερα μάτια ἑκστατικά, ἔτσι ποῦ ἔλαμνε στὸν ἀγέρα, γιομάτο ἀπ' τὴ βεβαιότητα τῆς κίνησης ἴσαμε ποῦ χάθηκε μακρῶς, πέρα ἀπ' τὰ βράχια.

—Νὰ πέσουμε, φώναξε ὁ Σπύρος.

Πῆραν φόρα καί βούτηξαν, χάθηκαν μὲς' στοὺς ἀφροὺς. Ὑστερα πετάξαν τὰ κεφάλια τους ὄξω. Πῆραν μιὰν ἀνάσα βαθειά. Κολυμποῦσαν ἀργά, λουσιμένοι χλιαρὴν εὐχάριστη.

—Κατὰ ποῦ νὰ πᾶμε;

—Ἴσα νὰ πᾶμε, ἀπάντησε ὁ Σπύρος, κι' ἔδειξε μὲ τὸ μάτι κατὰ τὰ βουνὰ τῆς Ἀνατολῆς. Ἀφίσαν πίσω τους τὴν ἀκρογιαλιά. Μιὰ βάρκα ἀνοίχτηκε ἀπ' τὸ λιμάνι καί τράβαγε κάθετα στὸ δρόμο τους. Τὸ πανὶ κρέμονταν ἄχρηστο μὲς' στὴν κάλμα. Ὁ Γιώργος φώναξε.

—Μπάρμπα, ἔξεε!...

Ὁ βαρκάρης σίγαρε. Βάλαν δύναμη νὰ φτάξουν γρήγορα.

—Κάνε μας μιὰ βόλτα, μπάρμπα, σὸ δὲν ἔχεις δουλειά.

Ὁ βαρκάρης κύτταξε ἤρεμα τὰ δύο παιδιά, τὰ βγενικά τους πρόσωπα, τὰ μάτια τους γιομάτα παρακαλεστικὴν ἀφέλεια. Παραξευνεύτηκε. —Δὲ φαίνονται γι' ἀλάνια, σκέφτηκε, πῶς βρεθήκαν ὀλομόναχα ἐδῶ;

—Πῶς σὲ λένε, ρώτησε τὸ Σπύρο.

—Σπύρο.

—Τὸ μεγάλο;

—Σπύρο Περάνη, ἀπάντησε.

Ὁ Βαρκάρης ἤξαιρε τὸν ἔμπορο ἀπ' τὴ δουλειὰ στὸ λιμάνι.

—Ἄ, τοῦ κύρ Δημήτρη γυιὸς ἦταν μαθὲς—πῶς βρεθήκατ' ἐδῶ;

—Ἦρθαμε γιὰ τὴ θάλασσα, εἶπε ὁ Γιώργος.

Καλὰ τὸ λοιπὸν, δουλειὰ δὲν εἶχε, βιαστικά νὰ τοὺς πάγαινε μιὰ βόλτα, ὅμως νὰ μὴ μποῦνε μέσα γιὰτὶ θὰ γεμίζανε τὴ βάρκα νερά.

—Πιάστε τοῦτο, εἶπε, κι' ἔρριξε στὴ θάλασσα ἓνα σκοινὶ δεμένο ἀπ' τὸν κρίκο τῆς πρύμνας.

Ἀεράκι ἔπιασε πάνω στὴν ὥρα. Ἦταν σὰν ἀναπάντεχη ἀνεσημιὰ τῆς φύσης, σὰν καταστροφὴ στατικής κατάστασης. Τὸ πέλαγο ἀνατρίχιασε σὲ γλήγορα, πηχτὰ κυματάκια. Ὁ γέρος ἔσιαξε φχαριστημένος τὸ πανὶ καί κάθισε στὸ δοῖακι.

—Ἔ, φεύγουμε, εἶπε.

Συνεπαρμένα ἀπ' τὴν ταχύτητα, μεθυσμένα ἀπ' τὴν ἀντίσταση τοῦ ρευστοῦ, παιγνίδια τοῦ ἀφροῦ, δύο παιδιά μὲς' σι' ὄνειρο. Κύλαγαν, φεύγαν.

Τὸ αὐλάκι σβύνονταν πίσω τους τὰχνάρια χάνονταν. Αὐξανε ἡ ἀπόσταση ἀπ' τὴ στεριά, τὰ σχήματα

της πόλης συγγέονταν. Κύλαγαν, φεύγαν.

Ένας πίδακας χαρᾶς ἀνάβρυσε μέσα τους. Κι' αὐτὰ πετοῦσαν μὲ τὸ στόμα τους συντριβάνι τὸ νερό, τέντωναν τὰ πόδια νὰ φεύγουν πῶς γρήγορα.

Τὰ γερατιὰ ἀνήξερα μέσ' στὴν καλωσύνη τους, σέρναν αὐτὰ τὰ παιδιὰ ἴσα κατὰ τὴν Ἀνατολή, σὲ μιὰ νοητικὴ ὑπερπήδηση τοῦ ὀρίζοντα.

Τὴν ὥρα ἐκεῖνη, ἂν τύχαινε κανένας διαβάτης νὰ περπατᾷ στὸ δρόμο τοῦ Μακρῦ—Γιαλοῦ, θᾶβλεπε μιὰ βάρκα μ' ἄσπρο πανί νὰ τραβᾷ γιὰ τ' ἀνοιχτά. Δυὸ παιδιὰ, κρατημένα ἀπ' τὸ πρυμνίὸ τῆς σκοινί, περιχυμένα φῶς καὶ πελαγίσια δροσιά τράβαγαν κι' αὐτὰ γιὰ τίς φανταστικέ

χώρες, πού χωρὶς ἄλλο θὰ κρύβονταν πίσω ἀπὸ κείνα τὰ μακρυνά βουνά.

* *

Ὅταν ξαναπάτησαν στὴ στεριά σήκωσαν τὸ κεφάλι κατάντικρυ στὸν ἥλιο. Ὑστερα τίναξαν τὸ κορμί τους νὰ γλυστρήσῃ τὸ νερό.—Ντυθῆκαν.

Σὰν πήραν τὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ δὲ σκέφτονταν πιά τὴν κρυφὴ ἀπόδραση πού γένηκε μεσημεριάτικα, ἐνῶ κοιμόντουσαν ὄλοι στὸ σπῆτι. Ἡ σκέψη τους ταξίδευε ἀκόμα στὸ πέλαγος, πήγαινε μαζί μὲ τὸ γλάρο, μαζί μὲ τὴ βάρκα, μὲ τὸ κύμα πού ξεχνᾷ τὰ μυστικά του στὴν ἀμμουδιά τῆς Ἀνατολῆς, στὰ ὄρια τοῦ κόσμου.

Σ. Κ.

Σ Ο Ν Ε Τ Τ Ο

Χαρούμενα λογάκια στ' ἀκρογιάλι.
Ὀνειράτα σβυσμένα πιά τοῦ νοῦ,
καὶ προσμονές στὸ γέλιο τοῦρανοῦ,
καὶ προσμονές μ' ὀλάνοιχτην ἀγκάλῃ.

Ἀχνόροδα τῆς ἄμοιρης τὰ κάλλη
σάν λούλουδο ἐνὸς ἄστρου μακρυνοῦ,
ὄνειρεμένοι ἔρωτες τοῦ νοῦ,
κι' ἦταν γραφτὸ τους νὰ σβυστοῦν καὶ πάλι.

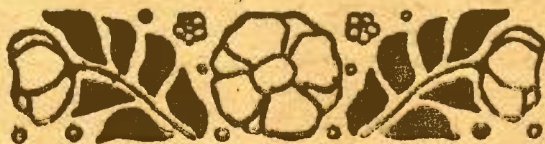

Μονάχο θὰ τὸν φέρουνε τὸ βράδυ
βαρειά τὰ βήματά του στὴ γωνιά,
τὸ στοργικὸ προσμένοντας τὸ χᾶδι,

πού ξεχασμένη ἡ Μοῖρα μ' ἀπονία
τοῦ στέρησε γιὰ πάντα ἀπ' τὴ ζωὴ του.
....Καὶ χάρισε στὸ χάρο τὴν καλὴ του.

ΑΡΗΣ ΡΟΔΙΝΟΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΩΝ ΙΔΑΝΙΚΩΝ

Κάποια μέρα θέλησε μιὰ ψυχὴ νὰ κάνη ἕνα ταξεῖδι σὲ τόπους νέους, ἄγνωστους, μαγικούς.

Θέλησε ν' ἀφήσῃ πίσω της κάθε τι ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν πραγματικότητα, καὶ πετώντας μὲ τὰ δυὸ κατάλευκα φτερά της, νὰ ζήσει γιὰ λίγο στὰ ὄνειρόπλεχτα παλάτια τῆς φαντασίας. Κι' ἔφυγε μὲ θάρρος, ἡ ἀγνή ψυχὴ, πανώρητα στὴν αὐτὴ ὁμορφιά της, ἀρμενίζοντας ἀνάλαφρα στὸ γαλάζιο αἰθέρα, καὶ παίζοντας στὸ διάβα της μὲ τὰ χουσωμέν' ἀπὸ τὸν ἥλιο συγνεφάκια.

Διάβηκε χώρες καὶ βουνά, ἀντίκρουσε ἄπειρες καλλονές, στάθηκε σὲ διαμαντένια ἀκρογιάλια νὰ δροσιστῆ καὶ σὲ καταπράσινα δάση γιὰ νὰ χαρῆ τὰ γλυκὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν, μὰ πουθενά δὲν ἀπάντησε τὸν τόπο ποὺ ζητοῦσε μ' ἀφάνταστο πόθο.

Κι' ἔφυγε θλιμμένη ἢ φτωχὴ, καὶ συνέχισε τὸν δρόμο της πρὸ βιαστικά, γιατί σὲ κάθε ὁμορφιᾷ ποὺ πρόβαλλε μπροστὰ της, ἔβλεπε ἕνα σκοτεινὸ σημάδι, μιὰ κακία, μεσ' στὴν τόση λαμπράδα, ποὺ τὴν ἔκανε νὰ πονῆ. Πετοῦσε, κι' ὄλο πετοῦσε ἀνάλαφρα κι' ἀκούραστα τὸ διάφανο πλάσματάκι. Πέρασε οὐρανοὺς γαλάζιους σάν ἀτλάζι, κι' ἄλλους σκοτεινοὺς καὶ μελαγχολοὺς ποὺ καθρεφτίζανε τὴ βαρειά μορφή τους σὲ θάλασσες θολές.

Καὶ σάν εἶδε πῶς, ὁ τόπος ποὺ ζητοῦσε δὲν φαινόταν, πῶς οἱ ὁμορφιές ποὺ τὰ δικά της μάτια βλέπανε δὲν ὑπῆρχαν, ἀπήυδωσε καὶ θέλησε ἀποσταμένη νὰ ξαναγυρῆ ἀπ' ὅπου ξεκίνησε, σκεπάζοντας τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρά της, τ' ἀγαπημένα της ἰδανικά μὲ τὴ λήθη.

Κάτι σημάδια σκοτεινά, ἀγνωστα ἐμπόδια ποὺ φαίνονταν μακριὰ στὸν δρόμο της, ἔκαμαν πρὸ ζωηρὸ τοῦ γυρισμοῦ τὴ σκέψη. Καὶ πρὶν τὰ φτερά της διπλωθοῦν γιὰ ἕνα ἀντίθετο πέταγμα, θέλησε περιέργη καὶ διψασμένη γιὰ νέα κι' ἀγνωστα, νὰ

τά περάσῃ. Ζήτησε νὰ τὰ γνωρίσῃ τὰ ἐμπόδια ἐκεῖνα τὰ μυστηριώδικα καὶ περήφανα... Κι' ἦταν βράχοι θεώρατοι κι' ἀπόκρημνοι, ἀφήνοντας νὰ φτάνῃ ἀπὸ τὰ βάθη τους κάποιο ψιθύρισμα γλυκὸ κι' ἔλκυστικὸ, κάποια ὑπερκόσμια φωνή.

Σκληρὸ καὶ κοπιαστικὸ ἄρχισε τὸ ἀνέβασμα. Πολλές φορές, τὰ κατάλευκα φτερά ρόδισαν ἀπὸ κάποιες αἱμάτινες σταλαγματιές καὶ τὸ παράπονο συγνεφίασε τὸ ὕλο προσωπάκι. Μὰ δὲν γύρισε πίσω. Δὲν ἄφησε τὸν ἀγῶνα.

Καὶ μιὰ δροσολουμένη αὐγὴ, τὴν ὥρα ποὺ οἱ νεράτιδες μάζευαν τὰ μαγνάδια τους, νικήτρα ἢ ψυχοῦλα ἔφτασε στὴν κορφή.

Χαρούμενα κι' ἐλεύθερα ἄρχισε νὰ κατεβαίνει, περνώντας ἀπὸ μυριόλουστα μονοπάτια, πηγαίνοντας ἐκεῖ ποὺ θαῦρισκε τὴν εὐτυχία! Στούς μαγικούς κι' ὄνειρεμένους τόπους ποὺ ἡ φαντασία της, μ' ἀνεχτίμητα, πανέμορφα πετράδια εἶχε χτίσει παλάτια μυθικά, ποὺ μέσα τους ζοῦσαν τὰ ἰδανικά της, μὲ μιὰ μορφή πραγματικὰ ἀνθρώπινη.

Μερόνυχτα πήγαινε ἀκούραστα γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ τέρμα κι' ἡ χαρὰ τοῦ νέου καὶ τοῦ ἄγνωστου τῆς εἶχαν δώσει μιὰν ἀλλιώτικη, ποὺ εἶχε κάτι τὸ θεῖο, ὁμορφιά.

Μὰ νὰ ποὺ κάποιο βράδυ, τὴ στιγμὴ ποὺ προβάλλοντας τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὰ ὕψη, σκέπαζε τὰ πάντα μὲ τὸν ἀπόκρυφο κι' ἀξεδιάλυτο πέπλο του, ἔφτασε στὸν τόπο τῶν ὀνείρων της.

Οἱ ὠχρόλευκες ἀχτίδες τοῦ φεγγαριοῦ τοὺς ἔδιναν κάτι τὸ ἐπιβλητικὸ, τὸ μακάριο.

Πάνω τους ἔπαιζαν ἀέρινες μορφές, καὶ στὰ πόδια τους ἔπλεκαν ὀλόλευκες δαντέλλες τ' ἀνάλαφρα κυματάκια μιᾶς διάφανης ἀσημωμένης λιμνούλας.

Κι' ἦταν ὁ γλυκὸς της ψίθυρος ποὺ τὴν τράβηξε, ὅταν ἀπηυδισμένη

ἀπὸ τὸν δρόμο τῆς ἀντίκρουσε τὸ θεώ-
ρατο καὶ σκοτεινὸ φράγμα τῆς.

Στὸ βάθος, λούλουδα καὶ πρα-
σινάδες σχημάτιζαν μὲ τὰ κλαριά
τους θόλους καὶ παλατάκια, ποὺ μέ-
σα τους κρινόλευκες ψυχοῦλες πετού-
σαν χαρούμενες, παίζοντας μέσα
στὴν τόσην ὁμορφιά.

Ἐκθαμβο τὸ αἰθέριο πλασματά-
κι τὰ κύτταξε ὅλ' αὐτά, ποὺ τῆς ἦ-
ταν τόσο νέα μὰ καὶ τόσο γνωστά,
ἐνῶ μιὰ θεία γαλήνη καὶ χαρὰ τὸ
πλημμύριζε.

Οἱ βράχοι γύρω τῆς, τώρα στίς
ὠχρὲς ἀνταύγιες τοῦ φεγγαριοῦ ποὺ
ἔσβυνε ψηλά στίς κορφές, ἔπαιρναν
χίλιω λογίων φανταστικά σχήματα,
καὶ μέσα σ' αὐτὰ ἀναγνώριζε ὅτι
στὸν κόσμον τὸν γήινο εἶχε ὄνειρευ-

τεῖ καὶ ποθῆσαι.

Κι' ὅταν ἡ τελευταία ἀσημένια
ἀχτίδα χάθηκε, ἓνα γρήγορο φτερού-
γισμα ἀκούστηκε στὴν ἀπόλυτη γα-
λήνη ποὺ ἀμέσως ἔσβυσε.

Ἡ μικρὴ, ἀγνή ψυχούλα, πανώ-
ρηα στὴν ὁμορφιά, μ' ἓνα ὑστερνὸ
πέταγμα ἐνώθηκε μὲ τίς ἄλλες ποὺ
χαρούμενες ἔπαιζαν στὰ παραδείσια
φανταστικά παλάτια τους.

Ἄν συνάντησε στὸν δρόμο τῆς
ἐμπόδια, ἄν κουράστηκε κι' ἄν πό-
νεσε, ὅμως βρῆκε στὸ τέλος τὸν τό-
πο τῶν ὀνείρων τῆς, ἐκεῖ ποὺ τὰ ἰ-
δανικά τῆς βασίλευαν. Τὸν τόπον τῆς
εὐτυχίας τῆς.

ΚΑΙΤΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Β. ΟΥΓΚΩ

ΟΙ ΧΑΜΕΝΟΙ ΝΑΥΤΕΣ

᾿Ω! πόσοι—πόσοι ναυτὲς μας, καὶ καπετάνιοι πόσοι
ποὺ ἐφύγανε γι' ἀλαργινὰ μέρη μ' ἐλπίδα τόση.
μέσα σ' αὐτὸ τὸν πένθιμον ὀρίζοντα χαθῆκαν !...
Πόσοι δὲν ξαναγύρισαν—μοῖρα ἄσπλαχνη—ἀπ' τῆ δίνη
μιᾶς νύχτας, σὲ μιὰ θάλασσα βαθειά, δίχως σελήνη,
καὶ μέσα σ' ἄμετρο ὠκεανὸ γιὰ πάντοτε θαφτῆκαν !...

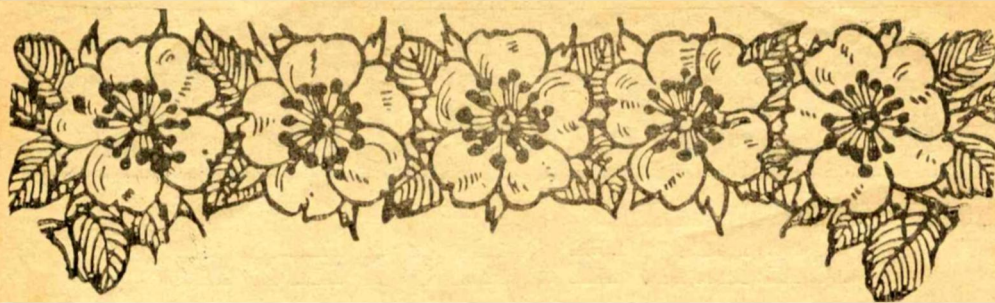
Δὲν ξέρουμε τῆ μοῖρα σας φτωχὰ παιδιὰ χανένα
π' ἄθελα μένετε βουβά, στὴ θάλασσα ἀφημένα,
(χτυπώντας σὲ βράχια ἄγνωρα τὰ κρύα τὰ μέτωπά τους!)
Κι' οἱ δύστυχοι γέροι γονιοὶ στὰ ὄνειρατα ποὺ ζοῦνε
προσμένουνε, νεκροὶ σχεδὸν, ὀλημερίς νὰ ἰδοῦνε
στὴν παραλία, ἔσας ποὺ πιά δὲ θὰ σὰς δοῦν κοντὰ τους.

Ποῦ νᾶνε τάχα οἱ ναῦτες μας' μιᾶς μαύρης νύχτας θύματα!
᾿Ω! τί ἱστορίες θλιβερὲς ποὺ ξέρετε σεῖς κύματα...
κύματα μαῦρα—φόβητρο τῆς μάννας ποὺ προσεύχεται—
τίς διηγίστε τίς βραδυὲς στὴν παραλία φερμένα
κι' οἱ ἀπελπισμένες σας κραυγές' γι' αὐτὸ σάν μανιασμένα
στὰ βράχια σπᾶτε ἀπ' τὸν καύμὸ, σὲ μᾶς μὲ βιά ὅταν τρέχετε.

(Μετάφραση)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΣΧΟΣ

ΔΕΝ ΗΡΘΕΣ...

Ψιλή βροχή κι' ατέλειωτη σά δίχτυ άράχνης πέφτει
 τριγύρω μου πυκνό
 κι' από τόν κήπο, τά δεντρά, κάτι άπ' τή θέα κλέφτει
 κι' από τόν ούρανό....

Δέν ήρθες, και τά δάκρυα μου τρέχουν μαργαριτάρια
 στην ύψη τή δειλή,
 και κλαίν ψηλά τά σύγνεφα έτσι άπαλά κι' άνάρια,
 κι' ή δύση εΐναι θολή...

Δέν ήρθες, και σωπάσανε σπίνοι μαζί και φλώρια,
 κι' ό κήπος δέν άνθει,
 κι' ή φύση που πριν γιόρταζε, φωτόλουστη, πανώρηα
 με θλίψη έχει ντυθει....

Δέλ ήρθες, και τά σύγνεφα νοτίσανε τά μάτια,
 τά βύθια τής ψυχής,
 και σβύσαν μου τά δάκρυα στά κρύα σκαλοπάτια
 οί στάλες τής βροχής....

Ψιλή βροχή κι' ατέλειωτη σά δίχτυ άράχνης πέφτει
 τριγύρω μου πυκνό
 και μιά γλυκειά μου άπαντοχή άπ' τήν καρδιά μου κλέφτει
 στο σύθαμπο τ' άχνό....

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ